Poppodium in Lelystad

Cultureel klimaat Lelystad

Lelystad is als new town in cultureel perspectief een bescheiden speler. Zeker in vergelijking met andere provinciale hoofdsteden. Vanwege het ontbreken van culturele instellingen uit de basisinfrastructuur van het rijk of een kunstvakopleiding in de nabijheid, is er geen omvangrijk professioneel productieklimaat. Daarentegen is in de afgelopen decennia een goed en breed georiënteerd lokale culturele infrastructuur opgebouwd, die aansluit bij de ontwikkeling van de stad. Dit aanbod bevat ook enkele grote museale instellingen die niet door de gemeente worden gesubsidieerd zoals Batavialand en het Aviodrome. Er zijn daarnaast tal van (nieuwe) initiatieven in de stad die zorgen voor verdere ontwikkeling en verbreding van het lokale cultuurklimaat; veelal geïnitieerd en ondersteund door actieve creatieve vrijwilligers. Er worden diverse bijzondere culturele manifestaties en festivals georganiseerd die bijdragen aan de levendigheid van de stad.

De tevredenheid onder inwoners over het cultureel klimaat is de afgelopen jaren verder toegenomen, waardoor een meerderheid van de inwoners (zeer) tevreden is over het lokale culturele aanbod.[1] De cultuurparticipatie van onze inwoners ligt op een landelijk niveau. Vanwege haar relatief geïsoleerde ligging en de aanwezigheid van overeenkomstige culturele instellingen in nabij gelegen gemeenten, beperkt het publieksbereik van de culturele infrastructuur in Lelystad zich in hoofdzaak tot de eigen inwoners; met als uitzondering het Aviodrome en Batavialand. Het relatief kleine verzorgingsgebied (80.000 inwoners) heeft daarmee ook invloed op het exploitatiemodel van de lokale culturele instellingen.

Met het Koersdocument[2] is de ambitie vastgelegd dat Lelystad groeit naar 100.000 inwoners. Uit het VNG-model blijkt dat wanneer de stad groeit, het culturele leven in de breedte mee zal moeten groeien. Uit analyses die in het kader van Lelystad Next Level zijn gedaan is duidelijk geworden dat het culturele voorzieningenniveau nog niet het niveau heeft van vergelijkbare Next Level gemeenten en verhoudingsgewijs dun is voor een gemeente die wil doorgroeien naar minimaal 100.000 inwoners. Ten opzichte van andere gemeenten van een vergelijkbare omvang heeft Lelystad een zeer beperkte kolom voor de beeldende kunsten. Lelystad kent diverse podiumkunstvoorzieningen, maar scoort op het gebied van podiumkunsten toch nog net onder het gemiddelde ten opzichte van de gemeenten met 80.000 inwoners en ligt nog ruim onder het gemiddelde van de Next Level gemeenten. Met het oog op de groeidoelstelling van Lelystad zijn de podiumkunsten bij uitstek de kunstvorm die bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van de stad. Gelijktijdig beschikt Lelystad niet over een actief uitgaanscircuit. Het stadshart wordt door veel inwoners en bezoekers als onaantrekkelijk ervaren. Een wervend uitgaansgebied ontbreekt. Met name jongeren zoeken daarom hun vertier buiten de stad. Met de ontwikkeling van het Theaterkwartier wordt nu ingezet op de ontwikkeling van een uitgaansgebied dat meer Lelystedelingen aan het centrumgebied bindt. Het cultuurcluster vormt daar een belangrijk onderdeel van. De bouw van een bioscoopcomplex in het Theaterkwartier onlangs aangevangen.

Van jongerencultuurhuis Underground naar poppodium Corneel

Gestart in 2003 als een jongerencultuurhuis met culturele èn sociaal-maatschappelijke doelstellingen, heeft Underground zich vanaf 2007 ontwikkeld tot een volwaardig poppodium met een lokale en regionale functie. Naast de circa 40 concerten op het gebied van pop en aanverwante muziekstromingen, worden ook activiteiten op het gebied van talentontwikkeling uitgevoerd. Daarnaast vinden concerten buiten het gebouw aan de Neringweg plaats, zoals op het buitenpodium van het LelySTART festival, in de Kubus, VOC-schip de Batavia en voorheen de Eetalage. Het poppodium weet daarmee een sterk gemêleerd publiek voor haar activiteiten te trekken. Voor het festival Stille

1 Gemeente Lelystad. Cultuurpeiling 2019. (2020).

2 Gemeente Lelystad. Koersdocument 2040. (2020)

Nacht werd het podium in 2013 genomineerd voor het IJzeren Podiumdier van de VNPF en vanwege haar betekenis voor de stad ontving Underground voor 2016 de Promotie Award van City Marketing Lelystad. In 2018 is de naam van het poppodium veranderd in ‘Corneel’. Dit was nodig omdat de naam ‘Underground’ zowel bij een deel van de doelgroep als bij boekingskantoren een negatieve associatie bleek op te roepen. De nieuwe naam voor het poppodium is vervolgens snel ingeburgerd.

Organisatie

De organisatie van het poppodium is mede door de inzet van een grote groep gemotiveerde vrijwilligers zeer lean en mean. Door steeds dichter bij de stad en ‘veiliger’ te programmeren is er nog steeds sprake van een groeiende zaalbezetting. Ondanks een taakstelling op de subsidie heeft poppodium in de voorbije jaren een sluitende exploitatie weten te behouden. Het maximaal aantal concerten is binnen de huidige mogelijkheden volgens de organisatie wel bereikt.
Poppodium Corneel valt organisatorisch onder de verantwoordelijkheid van Stichting de Kubus, Centrum voor Kunst en Cultuur. Op basis van het gemeentelijk cultuurbeleid ontvangt Stichting de Kubus voor de activiteiten van het popodium in 2021 een subsidie van 364.000 euro.3 Met Stichting de Kubus is op output-niveau een afsprakenkader overeengekomen voor de gesubsidieerde activiteiten in en door het poppodium. Hoe de gesubsidieerde activiteiten worden gerealiseerd is de verantwoordelijkheid van de stichting.

Fysieke beperkingen huidig gebouw

Door haar succesvolle ontwikkeling loopt het poppodium al tijden tegen de fysieke grenzen van het gebouw aan. Door de beperkte hoogte van de zaal is de klimaatcontrole bij uitverkochte activiteiten ontoereikend. De hoge temperatuur in de zaal maakt voor een aanzienlijk deel van de doelgroep een bezoek aan het podium onaantrekkelijk. Omdat de accommodatie onder een parkeerdek ligt, is aanpassing van de hoogte van de zaal niet mogelijk. Aanpassing van de klimaatcontrole is tot een bepaalde hoogte nog wel mogelijk.
Ondanks een vergaande aanpassing van het gebouw, blijven de contouren van een sociaal-maatschappelijke ruimte nog steeds herkenbaar. Dit is voor acts een overweging om geen optreden in Corneel te verzorgen. De capaciteit van de zaal is beperkt. Voor optredens van grotere acts moet worden uitgeweken naar de grote zaal in het gebouw De Kubus. De tijdelijke aanpassing van deze zaal vergt echter veel organisatorische inzet en kan daarmee slechts beperkt worden uitgevoerd.

Haalbaarheidsonderzoek verplaatsing poppodium 2018

Bij de vaststelling van de Cultuurvisie 2017 - 2020 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin de raad aangeeft dat een verplaatsing van het poppodium naar het Theaterkwartier met een goede en passende accommodatie gewenst is. In het raadsprogramma 2018 - 2022 is opgenomen dat een mogelijke verplaatsing van poppodium Underground onderdeel vormt van de plannen voor het Theaterkwartier.

Om de voorwaarden voor een verplaatsing van het poppodium naar het Theaterkwartier goed in beeld te krijgen is in de tweede helft van 2018 door het adviesbureau LAgroup in samenwerking met het bouwkundig adviesbureau BBN-Adviseurs een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn diverse varianten bekeken. De conclusie van het onderzoek is dat met het oog op de landelijke ontwikkelingen binnen de popmuziek een nieuw en toekomstbestendig poppodium in het Theaterkwartier minimaal een capaciteit moet hebben van 600 – 650 staplaatsen. Op grond van het onderzoek van Lagroup zijn ambtelijk nog andere varianten doorgerekend.
De benodigde investeringen voor een nieuw poppodium werden afhankelijk van het variant geraamd op 10 miljoen tot 12,5 miljoen euro. Binnen het financiële perspectief van de gemeente bleken deze investeringen en de benodigde extra exploitatiesubsidie niet haalbaar. Op verzoek van het college is daarna ook nog ambtelijk naar andere – bestaande – locaties gekeken. Maar die locaties zijn om diverse redenen (te klein, geluidsoverlast) als ongeschikt beoordeeld. Daarom is in 2019 uiteindelijk

3 Exclusief aanvullende Corona-compensatie.

besloten het poppodium niet te verplaatsen. Aanvullend heeft de gemeenteraad in 2020 besloten geen subsidie te verlenen voor de verbetering van de klimaatcontrole, maar gesteld dat deze investering in een huurverhoging en daarmee in de exploitatie van het poppodium moet worden gevonden.

Onderzoek samenwerking culturele instellingen 2020

In het kader van een bezuinigingsopdracht in de Programmabegroting 2021 is in 2020 onderzoek verricht naar de samenwerking tussen de grote gesubsidieerde instellingen in het cultureel domein: de Flevomeer Bibliotheek, het Agora Theater en CKC De Kubus. De gemeente Lelystad heeft de culturele instellingen gevraagd om gezamenlijk een plan op te stellen om aan te geven op welke manier de organisaties de komende jaren de onderlinge samenwerking kunnen versterken en hoe zij financiële en organisatorische maatregelen kunnen treffen die bij die meer intensieve samenwerkingen passen". Berenschot is opdracht gegeven dit onderzoek te begeleiden.

In het rapport 'Naar een krachtige stadsprogrammering' geeft stichting De Kubus aan dat het zich in de toekomst wil gaan concentreren op de volgende onderdelen: (1) Cultuureducatie binnen- en buitenschools; (2) Cultuurparticipatie actief; en (3) Cultuurparticipatie receptief. Daarmee ziet het de functie van een poppodium niet meer als een kerntaak. In het rapport wordt voorgesteld dat de stichting De Kubus haar taken met betrekking tot het poppodium Corneel beëindigt. De subsidiemiddelen die daarmee vrijkomen, kunnen vervolgens deels worden ingezet voor de uitvoering van de drie actielijnen (de stad als podium, de collectieve cultuurmarketing, versterking culture netwerk). Dit voorstel werd door het publiek en de gemeenteraad echter gezien als een voorstel tot sluiting van het poppodium en negatief ontvangen. Hiermee bleek een duidelijk draagvlak voor een poppodium bij de politiek en in de stad.